

Sygn. akt VU 1471/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania Z. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 20 września 2013 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. K. (1) prawo do emerytury z dniem(...)**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy Z. K. (1) kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 1471/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił Z. K. (1) prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W dniu 10 października 2013 roku pełnomocnik Z. K. (1) wniósł odwołanie od powyższej decyzji i jej zmianę przez przyznanie prawa do emerytury wnioskodawcy. W uzasadnieniu wniósł o zaliczenie wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) S.A. w okresach od 23 maja 1980 roku do 31 grudnia 1987 roku, od 17 lutego 1988 roku do 14 grudnia 1990 roku, od 16 grudnia 1990 roku do 16 grudnia 1990 roku, od 1 stycznia 1991 roku do 30 czerwca 1991 roku i od 1 lipca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku na stanowiskach monter konstrukcji stalowych, ślusarz-spawacz.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzowała odwołanie w ten sposób, że wniosła o zaliczenie wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B. od dnia 23 maja 1980 roku do dnia 30 czerwca 1991 roku oraz okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. od dnia 1 lipca 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. K. (1), urodzony (...), złożył w dniu 2 sierpnia 2013 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca był członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt emerytalnych)

Z. K. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem ubezpieczenia w łącznym rozmiarze 26 lat 10 miesięcy i 6 dni w tym **6 lat, 1 miesiąc i 13 dni pracy w szczególnych warunkach tj.** okres od 24.06.1971r. do 15.09.1973r., od 16.09.1973r. do 30.11.1973r.. od 11.01. 1974r. do 30.11.1974r. oraz od 2.12.1974r. do 30.09.1977r. w charakterze spawacza.

Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu:

- od 6 października 1977 roku do 5 maja 1980 roku w Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku spawacza-montażysty;

- od 23 maja 1980 roku do 30 czerwca 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku monter konstrukcji stalowych-spawacz, ślusarz-spawacz;

- od 1 lipca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku w Przedsiębiorstwie (...) S.A. na stanowisku monter konstrukcji stalowych-spawacz, ślusarz-spawacz;

(dowód: decyzja z dnia 16.10.2013 r. k. 44 akt emerytalnych)

W okresie od dnia 23 maja 1980 roku do dnia 30 czerwca 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w B. (poprzednio w B. – (...) Kombinacie (...) w B.). W wystawionym świadectwie pracy wskazano, że w okresie zatrudnienia wnioskodawca pracował na stanowisku montera konstrukcji stalowych – spawacza oraz ślusarza-spawacza. W okresie zatrudnienia wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego od dnia 18 marca 1986 roku do 16 lutego 1988 roku w związku z pracą na budowie eksportowej.

(dowód: świadectwo pracy k. 15 akt rentowych, umowa o pracę z dnia 23.05.1980 r. k. w aktach osobowych)

W okresie od dnia 1 lipca 1991 roku do 30 października 2000 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) S.A. (powstałym z przekształcenia Przedsiębiorstwie (...) w B.).

W wystawionym świadectwie pracy wskazano, że w okresie zatrudnienia wnioskodawca pracował na stanowisku ślusarz-spawacz.

W okresie zatrudnienia wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego: w dniu 24 lipca 1992 roku, od 28 sierpnia 1992 roku do 10 września 1992 roku, od 7 października 1992 roku do 13 października 1992 roku, od 21 grudnia 1993 roku do 31 grudnia 1993 roku, od 23 maja 1994 roku do 15 lipca 1994 roku, od 26 września 1994 roku do 31 października 1994 roku.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 30 października 2000 r. k. 15 akt rentowych)

Przedsiębiorstwo (...) w B. oraz Przedsiębiorstwo (...) S.A zajmowało się wytwarzaniem elementów konstrukcyjnych stalowych oraz montażem tych konstrukcji.

W okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B.– za wyjątkiem urlopu bezpłatnego od dnia 18 marca 1986 roku do 16 lutego 1988 roku oraz w Przedsiębiorstwie (...) S.A praca wnioskodawcy polegała na spawaniu gazowym lub elektrycznym konstrukcji stalowych oraz ich montażu na wysokości. Montaż belek stalowych na wysokości polegał na ich skręcaniu z nakładkami. Konstrukcje stalowe były wznoszone na wysokość od 2 metrów do ok. 100 metrów.

Wnioskodawca pracował w takim charakterze przy wznoszeniu budynków Elektrowni (...) (przy budowie budynku głównego oraz przepompowni), przy wznoszeniu konstrukcji hali magazynowej w W. (w latach 90-tych), przy budowie magazynów wapna (o wysokości około 20 metrów), przy budowie fabryki żyłek w Ł..

Prace te należały do stałych obowiązków wnioskodawcy, wykonywał je przez 8 godzin dziennie, często pracował w nadgodzinach. Wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na cały etat.

W całym okresie zatrudnienia wnioskodawca pracował tylko i wyłącznie jako spawacz oraz monter konstrukcji stalowych na wysokości.

(dowód: zeznania świadka Z. B. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2014 roku od minuty 6.47 do minuty 21.58 k. 29, zeznania świadka J. Z. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2014 roku od minuty 22.10 do minuty 33.30 k. 29, zeznania świadka A. A. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2014 roku od minuty 33.38 do minuty 38.31 k. 29, zeznania wnioskodawcy protokół z dnia 6 marca 2014 roku od minuty 1.50 do minuty 23.20 k. 50)

Wnioskodawca od 1971 roku posiada uprawnienia spawalnicze.

(dowód: kserokopia książki spawacza k. 25)

W okresie od 18 marca 1986 roku do 16 lutego 1988 roku wnioskodawca pracował na budowie eksportowej przy budowie elektrowni w NRD jako spawacz przy montażu podestów wokół fundamentów turbin. Podesty miały wysokość od kilku do kilkunastu metrów. Podesty składały się z konstrukcji stalowych, które trzeba było zamontować na wysokości, zaopatrzyć w barierki i wykończyć. Montaż polegał na spawaniu do podpór nóg słupów nakładek.

Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: zeznania świadka Z. K. (2) protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2014 roku od minuty 6.47 do minuty 21.58 k. 29, zeznania wnioskodawcy protokół z dnia 6 marca 2014 roku od minuty 1.50 do minuty 23.20 k. 50, umowa o pracę na czas określony z dnia 14 marca 1986 roku w aktach osobowych, aneksy do umowy w aktach osobowych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat, złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżety państwa.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 23 maja 1980 roku do 30 czerwca 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B. oraz od 1 lipca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku w Przedsiębiorstwie (...) S.A. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tym okresie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c, spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostą temu obowiązkowi. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w postaci przesłuchania wnioskodawcy oraz zeznań świadków: Z. B., J. Z. oraz A. A., którzy razem z wnioskodawcą pracowali w Przedsiębiorstwie (...) w B., a później w (...) S.A. wykazało, że w całym spornym okresie czasu pracy wnioskodawca miał taki sam zakres obowiązków i wykonywał taką samą pracę, polegającą na spawaniu i montażu konstrukcji stalowych na wysokości. Świadczenie potwierdzili, że wnioskodawca cały czas w spornym okresie pracował przy spawaniu gazowym lub elektrycznym konstrukcji stalowych oraz ich montowaniu na wysokości. Wnioskodawca

wykonywał w/w prace w pełnym wymiarze czasu pracy, będąc zatrudnionym na cały etat. Zważywszy, że świadkowie pracowali razem z wnioskodawcą w spornym okresie, należy uznać że dysponują oni bezpośrednią, szczegółową, a co za tym idzie wiarygodną wiedzą co do zakresu obowiązków wnioskodawcy oraz warunków w jakich jego praca była świadczona. Co więcej, świadkowi Z. B., który w spornym okresie wykonywał - jak wynika z jego zeznań - te same prace co wnioskodawca, organ rentowy zaliczył w/w okres zatrudnienia do szczególnego stażu pracy, mimo że tak jak wnioskodawca, nie dysponował on świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Stało się tak dlatego, że stanowisko pracy Z. B. w angażach było określone jako spawacz, a wnioskodawcy: monter konstrukcji stalowych – spawacz oraz ślusarz – spawacz (notatka na posiedzenie kolegium z 11.06.2013 r. k. 37 akt emerytalnych Z. B., oraz decyzja emerytalna z 14.06.2013r. – k. 38 akt emerytalnych Z. B.). Tymczasem o szczególnych warunkach pracy nie decyduje nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj pracy rzeczywiście wykonywanej przez pracownika. A ten, jak wynika z zeznań świadków, w przypadku wnioskodawcy, był niezmienny w całym okresie zatrudnienia i polegał na spawaniu i montowaniu konstrukcji stalowych na wysokości.

Praca montera konstrukcji stalowych różniła się od pracy spawacza takich konstrukcji tylko tym, że monter musiał zamontować konstrukcje stalową na wysokości za pomocą śrub lub spawania (spawanie miało charakter doraźny celem zespolenia ze sobą składanych konstrukcji), a spawacz zajmował się wyłącznie montowaniem konstrukcji przy pomocy spawania, zawodowy spawacz z uprawnieniami był odpowiedzialny za prawidłowe zespolenie zarówno mniejszych elementów konstrukcji, które odbywało się na ziemi jak i większych złożonych elementów konstrukcji na budynkach czyli na wysokości.. Nie mniej cały czas do podstawowych obowiązków wnioskodawcy – jak wynika z zeznań świadków - należało spawanie gazowe lub elektryczne konstrukcji stalowych oraz ich montaż na wysokości. Należy podkreślić, że od początku zatrudnienia wnioskodawca miał przeprowadzane badania kontrolne stanu zdrowia w zakresie zdolności do pracy na wysokości. Praca na wysokości wynikała ze specyfiki pracy w Kopalni (...) jak i w (...) S.A. polegającej na wznoszeniu kolejnych budynków nowo budowanej Elektrowni (...) oraz innych obiektów budowlanych.

Wnioskodawca cały czas pracował na różnych budowach, przy wznoszeniu budynków elektrowni w B., hali w W. oraz elektrowni w NRD, a także przy budowach dużych fabryk. Budynki te miały z reguły od kilku metrów do nawet 100 metrów.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz w oparciu o zgromadzone dokumenty pracownicze nie ulega wątpliwości, że praca wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w B. jak i w Przedsiębiorstwie (...) S.A. przy spawaniu elektrycznym lub gazowym oraz przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości była pracą o znacznej szkodliwości dla jego zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości. Świadczy o tym zarówno zakres jego obowiązków, charakter pracy, jak i warunki w jakich praca była świadczona.

Zatrudnienie przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym zostało wymienione wykazie A, Dziale XIV, poz. 12, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, a prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości w wykazie A Dziale V, poz. 5 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych na cele emerytalno – rentowe.

Oceny tej nie zmienia okoliczność nie wystawienia wnioskodawcy przez Przedsiębiorstwo (...) w B. (Kombinat (...) w B.) oraz (...) S.A. świadectwa pracy w szczególnych warunkach za sporny okres czasu. Skoro przeprowadzone w sprawie dowody wykazały, że wnioskodawca taką pracę rzeczywiście świadczył, brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach, nie może go pozbawiać prawa do emerytury, jak chce organ rentowy. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach – jak już wyżej podnoszono- nie jest bowiem wyłącznym dowodem służącym do wykazania charakteru świadczonej pracy. A co za tym idzie jego brak nie wyklucza ustalenia, że świadczona praca była pracą w szczególnych warunkach.

Z uwagi na powyższe ustalenia zasadne jest przyjęcie, że wnioskodawca jako pracownik zatrudniony przy spawaniu elektrycznym i gazowym oraz montażu konstrukcji metalowych na wysokości wykonywał w spornych okresach od

23 maja 1980 roku do dnia 30 czerwca 1991 roku i od dnia 1 lipca 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku (z wyłączeniem okresów przebywania na urlopie bezpłatnym), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w szczególnych warunkach. Wnioskodawca po zaliczeniu spornego okresu pracy wykazał, iż w szczególnych warunkach pracował przez okres znacznie przekraczający 15 lat.

Zatem biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca w dacie złożenia wniosku spełniał jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest ukończył 60 lat, a jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z pierwszym dniem miesiąca, w którym złożył on wniosek o emeryturę, gdyż z tym dniem została spełniona ostanía przesłanka od której to prawo było uzależnione.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik tj. art. 98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Tomaszowie Maz. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 złotych, na podstawie § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490).